

Prevenција: Školski preventivni program ovisnosti (socijalne vještine, Zdravo!; Zdrav za 5, Tko zapravo pobje uje?)

Provoditelj: Srednja strukovna škola Varaždin

Godina provedbe: 2019

Kratki opis programa

Školski preventivni program (ŠPPO) osmišljen je na način da djeluje tijekom celovitog odgojno-obrazovnog procesa kako bi učenik bio osposobljen za kvalitetno samozaštitno reagiranje.

Škola će se stoga usmjeriti na:

- osnaživanje zaštitnih mehanizama tijekom školovanja učenika (stvaranje pozitivne slike o sebi, podršku od strane nastavnika i roditelja, pomoć u rješavanju kriznih situacija, osmišljavanje kvalitetnog slobodnog vremena – ponuda različitih izvannastavnih aktivnosti, osposobljavanje za samopomoć i samozaštitu),
- ublažavanje utjecaja rizika mehanizama (nepovoljne obiteljske okolnosti, školski neuspjeh, poteškoće u ponašanju i dr.).

Aktivnosti ŠPPO usmjerene su na tri razine:

- aktivnosti usmjerene na učenike (primarna i sekundarna prevencija)
- aktivnosti usmjerene na roditelje (predavanja, radionice, savjetodavni rad)
- aktivnosti usmjerene na nastavnike i druge stručne djelatnike škole (predavanja, radionice i sl.)

Sažetak programa

1. Trening socijalnih vještina u okviru školskih preventivnih programa ovisnosti i nasilja među djecom. Nositelji programa su razrednici, stručni suradnici, liječnica školske medicine rada, patronažna sestra. Područja koja se bave su: "Svijest o sebi" ("Tko sam ja", "Što me pokreće", "Što i tko otkida moje gume i povređuje me", "Kako moji postupci utječu na druge"), "Upravljanje sobom" ("upravljanje vlastitim osjećajima i njihovim izražavanjem", "biti predan i orijentiran prema postignuću", "optimizam i pozitivno razmišljanje", "znati se opustiti i otpustiti"), "Svijest o drugima" ("Prepoznavanje tuđih osjećaja, potreba i motiva", "empatija", "orijentacija prema drugima i brižnost"), "Upravljanje odnosom" ("komunikacija i uspostavljanje odnosa", "aktivno slušanje", "suradnja i timski rad", "upravljanje sukobom", "odupiranje pritisku vršnjaka", "asertivnost i strategije verbalne samoobrane"), "Vještine učenja" ("opušteno učenje, navike, strategije, zabavno učenje", "stilovi učenja", "motivacija", "pametno učenje i bilježenje, mentalne mape", "strategije pamćenja"), pravilna prehrana i poremećaji prehrane, odgovorno spolno ponašanje, kontracepcija, ovisnosti (pušenje, alkohol).

2. Projekt Zdravo!, kojim se među učenicima promoviraju bezalkoholne navike i zdravi životni stilovi te volonterstvo. Organizator projekta je CEDAR – Centar za edukaciju, savjetovanje i osobni razvoj – Zagreb, Srebrnjak 159 (Radionice provode vršnjački edukatori uz pomoć koordinatora iz škole – stručnog suradnika)

3. Projekt "Zdrav za 5" je zajednički projekt Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Hrvatskog zavodoma za javno zdravstvo Ministarstva zdravlja i Ministarstvom zaštite okoliša i prirode. Cilj je prevencija ovisnosti i zlorabe droga, alkohola i igara na sreću, podizanje razine javnozdravstvene svijesti te obožavanje i zaštita okoliša i prirode, koja područja predstavljaju značajne segmente preventivnog djelovanja policije. Sama realizacija projekta odnosi se na stručnu edukaciju učenika osnovnih i srednjih škola od strane policijskih službenika za prevenciju i stručnih suradnika za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo.- Program jačanja roditeljskog kapaciteta za rano otkrivanje i prevenciju rizika ponašanja i ovisnosti – PRAM Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije, PU Varaždinska

4. Tko zapravo pobje uje? (Program prevencije kockanja mladih) namijenjen učenicima i roditeljima, provode ga voditelji trenirani za taj program iz redova nastavnika i stručnih suradnika škole u suradnji s Centrom za cjeloživotno

obrazovanje ERF-a Sveu ilišta u Zagrebu.

1. Županije provedbe

Varaždinska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 03.09.2018

Datum završetka: 14.06.2019

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Centrom za cjeloživotno obrazovanje ERF-a Sveu ilišta u Zagrebu ("Tko zapravo pobjeđuje"), Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije (Savjetovalište za prevenciju zdravstvenih rizika povezanih s prehranom, Savjetovalište za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti i savjetovalište za alkoholom uzrokovane poremećaje, predavanje i savjetovanje patronažne sestre, savjetovalište školske liječnice), Udruga Cedar (Projekt promocije bezalkoholnih navika među mladima "Zdravo!"), PU Varaždinska (interaktivne radionice „Prevencije ovisnosti o drogama“, preventivna aktivnost „Sportom protiv droge“)

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Srednja strukovna škola Varaždin- iskustva su pozitivna

Godina u kojoj se program provodio: šk.g.2018./2019.

Broj obuhvaćenih korisnika: 526

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Preuzeti program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet: "Tko to pobjeđuje?", "Zdravo", interaktivne radionice PU Varaždinske „Prevencije ovisnosti o drogama“

7. Razina preventivnih intervencija

Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Škola

9. Rizici i zaštitni mehanizmi na koje program cilja

Rizici i mehanizmi: Ublažavanje utjecaja rizika i mehanizmi. Rizici i mehanizmi, koji se odnose na našu školu su bili: dio učenika živi samo sa jednim roditeljem (11% rastavljenih roditelja, 6% jedan od roditelja je pokojan), udomljeni učenici (oko 1%), većina su učenici putnici (87%), učenici smješteni u učenički dom (6%), dio učenika dolazi iz lošijih socioekonomskih prilika, dio učenika dolazi sa lošijim osnovnoškolskim uspjehom i nedovoljno razvijenim navikama učenja, učenici su skloni izostajanju (veći broj opravdanih i neopravdanih sati na godišnjoj razini), značajan broj učenika sa teškoćama u razvoju (13.58%) - učenici sa teškoćama koji se školuju po posebnom programu uz individualizirane postupke u pomoćnim zanimanjima, učenici sa teškoćama integrirani u redovne razredne odjele koji se školuju po redovitom programu uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke i učenici koji se školuju po redovitom programu uz individualizirane postupke, dio učenika je u nekoj vrsti priprema vanjskih institucija (CZSS,

lije nik specijalist), multikulturalna sredina (oko 2%) - romska manjina, u enici migranti, maloljetni ke trudno e. Zaštitni imbenici: Osnaživanje zaštitnih imbenika tijekom školovanja u enika. Zaštitni imbenici naše škole mogu biti: stru ni tim škole koji se sastoji od pedagoga, socijalnog pedagoga i edukacijskog rehabilitatora te u enici imaju mogu nost individualnog i grupnog rada (savjetovanje, pomo u u enju, pomo i pra enje tijekom školovanja), dobro razra ena i uhodana razina suradnje sa vanjskim stru njacima (ZZJZ Varaždinske županije; školski lije nik, patronažna sestra i Centar za mentalno zdravlje, PU Varaždinska, CZSS Varaždin; podružnica Obiteljski centar i Prihvatna stanica i disciplinski centar Varaždin, Zavod za zapošljavanje Varaždin, CISOK, U eni ki dom Varaždin, razne udruge, HCK; Centar za krizna stanja), asistenti u nastavi kroz Projekt "Ja mogu" koji pružaju pomo i podršku u enicima s teško ama, nastavnici su osposobljeni u primjeni inovativne metodologije pou avanja u sklopu projekta „INVET“ za u enike sa teško ama, sudjelovanje u enika na raznim natjecanjima iz op eobrazovnih predmeta i predmeta struke i postizanje izvrsnih rezultata na županijskoj i državnoj razini, sudjelovanje škole u Centru izvrsnosti Varaždinske županije, volontiranje i jak humanitarni rad škole (Zaštitna radiona za osobe s invaliditetom od kojih su neki bivši u enici naše škole, volonterski klub u enika „Struk-i i“, volontiranje u enika završnih razreda u vidu prevencije alkoholizma i promoviranja bezalkoholnih navika me u mladima – „mladi za mlade“, financijska pomo u enicima slabijeg imovinskog statusa – besplatna užina, sakupljanje novca putem „Caritas“ i „Crvenog križa“ od ega dio novca ide za obitelji naše škole, mogu nost stipendiranja u enika od strane odre enih firmi iz podru ja struke), škola nudi izvannastavne aktivnosti (školski bend, dramska skupina, školski sportski klub, navija ka skupina (Cheerlesding), mladi kozmetolog, multimedijaska grupa za održavanje društvenih stranica škole...), sudjelovanje škole u nizu preventivnih aktivnosti i programa (Projekt „Zdravo“, Projekt „Zdrav za 5“, program prevencije kockanja mladih „Tko zapravo pobje uje“, program prevencije poreme aja hranjenja „Tko je u ogledalu?“, „Edukativni – preventivni program KLIK – navika odgovornog ponašanja, program „PRAM“ – primjeren roditeljski angažman i monitoring adolescenata u prevenciji), nizu aktivnosti, programa i projekata vezanih uz obrazovanje i struku („Erasmus+“ i dr.), kontinuirana stru na usavršavanja nastavnika, stru nih u itelja prakti ne nastave i stru nih suradnika škole, veliki naglasak škole na suradnju s roditeljima, velike mogu nosti zapošljavanja u struci nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja (deficitarna zanimanja, stipendiranje od strane firmi koje pripremaju u enike za ciljana radna mjesta unutar svoje firme), uspješnost u enika naše škole u prolaznosti na polaganju državne mature i upisa na željene fakultete, izvrsna opremljenost škole informati kom opremom i stru nih praktikuma i u ionica opremom struke (strojevi CNC, sitotisak, materijali i ostalo).

10. Procjena potreba

Na in provedbe: Na kraju svake školske godine radi se Izvješ e o rezultatima provedbe školskog preventivnog programa (posebno se analiziraju svi provedeni evaluacijski upitnici, ankete) pedagog na osnovi analize dostupnih podataka radi statisti ku analizu podataka za sve u enike, tj, razrede. Svi razrednici tako er za svoj razred na posebnom obrascu planiraju aktivnosti za sljede u školsku godinu na osnovu svojih osobnih procjena potreba kroz rad s u enicima tijekom školske godine, sve njihove prijedloge sumiramo, objedinjujemo na razini škole i predlažemo na Nastavni kom vije u, Vije u roditelja i Vije u u enika za uklju ivanje istih u Školski preventivni program. Školski preventivni program (ŠPP) je baziran na potrebama u enika, na procjeni rizi nih i zaštitnih imbenika i usmjeren je pozitivnim promjenama. Osmišljen je na na in da djeluje tijekom itavog odgojno - obrazovnog procesa kako bi u enik bio osposobljen za kvalitetno samozaštitno reagiranje. Škola e se usmjeriti na ja anje i osnaživanje zaštitnih imbenika tijekom školovanja u enika i ublažavanje utjecaja rizi nih imbenika. nastavnicima) te su objedinjene u ovom programu. Iz istog proizlazi potreba za preventivnim aktivnostima i sa roditeljima u enika i edukacijom nastavnika na odre enu problematiku kao bi se uskla eno i što obuhvatnije djelovalo na u enike. O ekivani rezultati: Školski preventivni program (ŠPP) je baziran na potrebama u enika, na procjeni rizi nih i zaštitnih imbenika i usmjeren je pozitivnim promjenama. Osmišljen je na na in da djeluje tijekom itavog odgojno - obrazovnog procesa kako bi u enik bio osposobljen za kvalitetno samozaštitno reagiranje. Škola e se usmjeriti na ja anje i osnaživanje zaštitnih imbenika tijekom školovanja u enika i ublažavanje utjecaja rizi nih imbenika. Cilj ŠPP je prevenirati, sprije iti da se uop e problemi pojave ili da progrediraju.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 35

12. Ciljevi programa

Opis: Cilj ŠPP je prevenirati, spriječiti da se uopće problemi pojave ili da progrediraju. Prevencija može biti univerzalna prevencija koja obuhvaća sve učenike i sprječava da uopće dođe do razvoja problema u ponašanju, rizici njih ponašanja i teškoća koje bi mogle loše utjecati na učenika. Cilj ŠPP naše škole je upravo ta opća ili univerzalna prevencija koja će obuhvatiti sve učenike škole i pojačati zaštitne imbenike, a smanjiti djelovanje rizici njih imbenika. Prevencija može biti i selektivna, ona obuhvaća intervencije usmjerene na pojedine učenike ili subgrupe učenika koji su rizici za razvoj problema veći od prosjeka jer su izloženi djelovanju nekih rizici njih imbenika. U našoj školi su to određeni razredi gdje su naglašeni neki rizici njih imbenici i potrebna je ciljana prevencija te se provode određene preventivne aktivnosti koje pokrivaju ciljano određenu dobnu skupinu ili strukturu učenika. I treća razina prevencije je indicirana prevencija koja obuhvaća intervencije usmjerene na visoko rizične učenike kod kojih su problemi rano primijećeni. Najčešće roditelji ili škola prvi uoče problem. Tada se učenici sa roditeljima upućuju u neku od vanjskih institucija kako bi im se pružila adekvatna stručna pomoć i tretman te su u praćenju stručne službe naše škole koja surađuje sa roditeljem i vanjskom institucijom kako bi se što obuhvatnije pomoglo učeniku.

U inkovite intervencije za mlade školske dobi su intervencije usmjerene na razvoj vještina (razvoj generičkih vještina, vještina odolijevanja i vještina koje doprinose zdravim i sigurnim izborima u životu), intervencije usmjerene na osjećanja i doživljavanje (jačanje unutarnjih kvaliteta, samopouzdanja, samopoštovanja, motivacijskih aspekata) i intervencije usmjerene na znanje u kombinaciji s razvojem vještina (primjerice znanje o sredstvima ovisnosti i njihovoj štetnosti u kombinaciji sa razvojem socijalnih i komunikacijskih vještina). Tim znanjima iz prevencije smo se vodili u kreiranju ŠPP naše škole.

Specifični: Iz uočenih potreba za prevencijom u našoj školi ciljevi programa su:

-prevencija ovisnosti o drogama i zloupotrebi lijekova, nikotinu, alkoholu, kockanju i klađenju učenika

13. Ciljana skupina

Srednja škola

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Korisnici programa su svi učenici Srednje strukovne škole Varaždin od prvog do četvrtog razreda.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 526

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Predavanje, Tribina, Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa

18. Metoda evaluacije

Upitnik, analiza dokumentacije, fokus grupa

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Projekt "Zdravo" udruga Cedar Zagreb (20% učenika je promijenilo svoje mišljenje i uvidjelo štetnost prekomjerne konzumacije alkohola). U okviru samovrednovanja rada škole proveli smo ankete za učenike, roditelje i nastavnike gdje se između ostalog došlo do rezultata i o zadovoljstvu provođenja prevencije "Zdrav za 5" i Savjetovalište Zavoda

za javno zdravstvo (25% je svojim sudjelovanjem na predavanjima i radionicama steklo nova i korisna saznanja, 65% anketiranih je voljno ponovno sudjelovati na sličnim radionicama i smatra da je vrijeme provedeno na istima dobro utrošeno, 10% je mišljenja da nisu ništa novoga spoznali). Program za prevencije kockanja mladih Centra za cjeloživotno obrazovanje ERF-a Sveučilišta u Zagrebu kroz fokus grupe od strane učenika, roditelja i nastavnika kroz održanih osam radionica se pokazao uinkovitim (cirka 30% učenika je promijenilo svoje mišljenje o kockanju mladih uvidjevši da to nije samo zabava, dok je 95% roditelja mišljenja da je kockanje štetno za mlade, 5% je mišljenja da sportske kladionice nisu štetne). Od vanjskih evaluatora nemamo podatke za našu školu.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokalnoj razini

Promoviran: da

Sadržaj i tijek kampanje: PU Varaždinska provodi interaktivne radionice „Prevencije ovisnosti o drogama“ i preventivnu aktivnost „Sportom protiv droge“ što je medijski promovirano na lokalnoj razini. Program za prevencije kockanja mladih Centra za cjeloživotno obrazovanje ERF-a Sveučilišta u Zagrebu promoviran je na nacionalnoj razini.

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

0

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK):

Drugi izvori (HRK):